

مجموعه پرسش و پاسخ های حقوقی

ازدواج و طلاق

به انضمام

- ✓ مقررات مربوط به ازدواج و طلاق در قانون مدنی
- ✓ قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی
- ✓ قانون منع ازدواج کارمندان وزارت امور خارجه با اتباع بیگانه
- ✓ آیین نامه زناشویی بانوان ایران با اتباع بیگانه غیر ایرانی
- ✓ آیین نامه ازدواج مردان ایرانی با زنان خارجی آواره
- ✓ قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق
- ✓ قانون تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش

عاطفه زاهدی

وکیل پایه یک دادگستری

اشارات بخل

سرشناسه	زاهدی، عاطفه، ۱۳۴۸ -
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	مجموعه پرسش و پاسخ‌های حقوقی ازدواج و طلاق / عاطفه زاهدی
مشخصات نشر	تهران: جنگل، جاودانه ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	۲۴۸ ص.
شابک	۹۷۸-۹۶۴-۹۸۱-۸۴۵-۰
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا	
موضوع	زناشویی -- قوانین و مقررات -- ایران -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
موضوع	حقوق خانواده -- ایران -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۰ م ۳۲/۲: KMH۵۴۲
رده‌بندی دیویی	۳۴۶/۵۵۰۱۶۶
شماره کتابشناسی ملی	۲۵۱۳۸۱۱

جنگل

عنوان کتاب: مجموعه پرسش و پاسخ‌های حقوقی ازدواج و طلاق

مؤلف: عاطفه زاهدی

ناشر: انتشارات جنگل، جاودانه

ناظر فنی: امین لشکری

نوبت و سال چاپ: اول، ۱۳۹۰

قطع و تیراژ: رقعی، ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۸۱-۸۴۵-۰

تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۸۶۱۱۵-۹، ۶۶۴۸۲۸۳۰ email://Info@junglepub.org

۰۳۱۱-۳۲۰۵۰۶۷، ۳۲۰۳۸۰۰-۹ http://www.junglepub.org

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

مقدمه	ط
دفتر اول: قوانین و مقررات مرتبط	۱
مقررات مربوط به ازدواج و طلاق در قانون مدنی	۱
قانون تعیین تکلیف تابعیت فرزندان حاصل از ازدواج زنان ایرانی با مردان خارجی	۲۶
قانون منع ازدواج کارمندان وزارت امور خارجه با اتباع بیگانه	۲۷
آیین نامه زناشویی بانوان ایران با اتباع بیگانه غیر ایرانی	۲۸
آیین نامه ازدواج مردان ایرانی با زنان خارجی آواره	۳۰
(دارندگان کارت هویت ویژه اتباع خارجی)	۳۰
قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق	۳۱
قانون تفسیر تبصره های ۳ و ۶ قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق	۳۳
آیین نامه اجرایی تبصره یک ماده واحده	۳۴
قانون اصلاح مقررات مربوط به طلاق	۳۴
قانون تعیین مدت اعتبار گواهی عدم امکان سازش	۳۶
آیین نامه اجرایی قانون الحاق یک تبصره به ماده (۱۰۸۲) قانون مدنی	۳۷
دفتر دوم: پرسش و پاسخ	۳۹
گفتار اول: پرسش و پاسخ مربوط به ازدواج	۳۹

- ۱- رابطه شروط ضمن عقد و اجرت المثل ۳۹
- ۲- جزای شرط مصرح در عقد ازدواج ۴۱
- ۳- تمکین در مقابل ارث بردن در عقد موقت ۴۳
- ۴- ماهیت حقوقی اذن ولی قهری در ازدواج باکره ۴۴
- ۵- آثار حقوقی عقد واقع شده بدون اذن پدر ۴۵
- ۶- فسخ نکاح در عقد موقت ۴۷
- ۷- تقاضای فسخ نکاح در صورت جنون زوج در زمان افاقه ۴۸
- ۸- حق فسخ نکاح برای زوج به علت باکره نبودن زوجه ۴۹
- ۹- ازدواج مجدد زوج بدون رضایت زوجه و با اذن دادگاه ۵۱
- ۱۰- الزام زوج به تنظیم سند رسمی نکاح (دایم) ۵۲
- ۱۱- ازدواج دایم یا موقت با زن شوهردار ۵۳
- ۱۲- ازدواج مجدد زوج با وجود عدم تمکین مالی ۵۴
- ۱۳- تجدید فراش بدون اجازه زوجه ۵۶
- ۱۴- استفاده زوجین از حق حبس ۵۹
- ۱۵- اجرایی بودن حکم تمکین ۶۰
- ۱۶- قابلیت مطالبه قسمتی از مهر یا وصول آن به دفعات ۶۱
- ۱۷- پرداخت مهر به نحو اقساط ۶۲
- ۱۸- هبه قسمتی از مهر ۶۴
- ۱۹- عدم قابلیت مطالبه مهر از ورثه پدر متوفی و ماترک وی ۶۵
- ۲۰- اعسار از پرداخت مهر ۶۶
- ۲۱- محاسبه مهر و فوت زوج ۶۸
- ۲۲- محاسبه مهر و فوت زوجه ۶۸
- ۲۳- تعهد پدر زوج در قبال پرداخت مهر ۷۰
- ۲۴- مطالبه مهر اتباع غیر ایرانی به نرخ روز ۷۱
- ۲۵- مهر زوجه غیر دایم ۷۲
- ۲۶- ازدواج و ثبت آن در دفتر رسمی ازدواج جز در مورد مذکور در ماده ۱۰۴۳ اصلاحی قانون مدنی، احتیاج به اجازه دادگاه ندارد ۷۴

- ۲۷- اقرار زوجین به وقوع ازدواج غیر رسمی بین آن دو مسموع است. ۷۵
- ۲۸- ازدواج موقت از نظر شرع و قانون ایران معتبر است و مرجع صدور گواهی آن دفتر رسمی ازدواج و در صورت اختلاف و رجوع به دادگاه و ثبوت آن در دادگاه، دادگاه مدنی خاص است. ۷۵
- ۲۹- عدم موافقت ارتش با ازدواج یک فرد نظامی ایرانی با زن خارجی، مانع از تحصیل تابعیت ایران برای زن خارجی در صورت ازدواج با زوج نظامی ایرانی نیست. ۷۶
- ۳۰- صدور شناسنامه از برای زن خارجی که با مرد ایرانی ازدواج نموده است با احراز صحت ازدواج بلامانع است. ۷۷
- ۳۱- واگذاری حق سکنی به زوجه ممکن است ضمن عقد نکاح یا عقد لازم دیگری شرط شود. ۷۸
- ۳۲- زنی که به سن قانونی از برای ازدواج رسیده است می‌تواند ضمن عقد نکاح به عقد خارج لازم دیگری شرط یا شروطی کند که مربوط به نکاح باشد. ۷۹
- ۳۳- مرد می‌تواند در هر زمان، همسر خود را از حرفه یا صنعتی که منافی مصالح خانوادگی یا حیثیات خود یا زن باشد منع کند. ۸۰
- ۳۴- اجازه ازدواج مجدد مانع استفاده زوجه از شرط مندرجه در قبالة نکاحیه نخواهد بود. ۸۱
- ۳۵- ازدواج پسر ۱۵ ساله و دختر ۹ ساله احتیاج به اخذ گواهی رشد ندارد. ۸۱
- ۳۶- ثبت واقعه ازدواج در صورت ابهام در میزان مهر، بدون ذکر مهر اشکال ندارد و تابع مواد (۱۰۸۷، ۱۰۸۸ و ۱۰۹۳) قانون مدنی است. ۸۲
- ۳۷- عقد دختر بالغ بدون رضایت او فضولی تلقی می‌شود، همچنین است عقدی که کرها انجام گرفته است. ۸۳
- ۳۸- نکاح دختر ۹ ساله و پسر ۱۵ ساله و ثبت آن فاقد اشکال است. ۸۴
- ۳۹- تحصیل اجازه دولت ایران به زن ایرانی برای ازدواج با مرد تبعه خارجه، شرط صحت عقد ازدواج نیست. ۸۴
- ۴۰- ایرانیانی که با زن تبعه خارجه ازدواج برای بار دوم نموده‌اند به شرط اجازه از دادگاه حق ثبت از کنسولگری را دارند. ۸۵
- ۴۱- تعیین داور در صورتی که زوج مجهول‌المکان باشد. ۸۶
- ۴۲- ضرورت اخذ نظریه پزشکی در صدور گواهی عدم امکان سازش. ۸۷

- گفتار دوم: پرسشی و پاسخ مربوط به طلاق..... ۸۸
- ۴۳- رجعی یا بانن بودن حکم طلاق به استناد عسر و حرج..... ۸۸
- ۴۴- جنبه اعلامی یا اجرایی داشتن حکم طلاق..... ۹۰
- ۴۵- دادخواست طلاق از سوی زوج و اعلام اعسار از پرداخت حقوق مالی..... ۹۱
- ۴۶- عدم حضور زوجه برای معرفی به پزشکی قانونی..... ۹۳
- ۴۷- معرفی زوجه به پزشکی قانونی و عدم ارائه گواهی عدم حمل..... ۹۴
- ۴۸- نگه داشتن عده همسر غایب مفقودالاثر بدون تقاضای طلاق..... ۹۶
- ۴۹- وضعیت گواهی عدم امکان سازش پس از رجوع زن به مهریه..... ۹۸
- ۵۰- حق رجوع برای مرد در طلاق خلع در صورت رجوع زن به عوض..... ۹۹
- ۵۱- عدم ثبت طلاق رجعی از سوی دفترخانه ها..... ۱۰۰
- ۵۲- رعایت تشریفات در دعوی خانوادگی..... ۱۰۲
- ۵۳- محکومیت زوج به پرداخت نفقه و مهریه و جهیزیه در صورت تقاضای طلاق از سوی زوجه..... ۱۰۳
- ۵۴- استناد به توافق در طلاق زمانی که زوجه مدعی جنون زوج باشد..... ۱۰۴
- ۵۵- اجازه طلاق به زوج به جهت عسر و حرج..... ۱۰۵
- ۵۶- درخواست طلاق زن با استناد و کالتنامه رسمی..... ۱۰۶
- ۵۷- حق طلاق زن در صورت ازدواج مجدد مرد با مجوز دادگاه..... ۱۰۷
- ۵۸- نوع طلاق در صورت طلاق حاکم..... ۱۰۹
- ۵۹- منظور از جهات شرعی در قانون اعتبار گواهی عدم امکان سازش..... ۱۱۱
- ۶۰- طرح دعوی مجدد جهت تنفیذ حکم طلاق که در خارج کشور جاری شده است..... ۱۱۲
- ۶۱- واگذاری دآوری به مؤسسات دولتی و خصوصی..... ۱۱۳
- ۶۲- الزام به حضور داوران در همه انواع طلاق..... ۱۱۴
- ۶۳- آثار و شرایط فسخ نکاح چیست؟..... ۱۱۵
- ۶۴- جواز توارث در ایام عده فسخ نکاح و طلاق..... ۱۱۸
- ۶۵- ادعای رجوع در طلاق رجعی (توسط زوجه)..... ۱۱۹
- ۶۶- ادعای رجوع در طلاق رجعی (توسط زوج)..... ۱۲۱
- ۶۷- کیفر عدم ثبت واقعه طلاق یا رجوع در ازدواج غیر رسمی..... ۱۲۱

- ۶۸- تحلیلی در انواع طلاق..... ۱۲۲
- ۶۹- ماهیت طلاق حاکم..... ۱۲۵
- ۷۰- صدور حکم طلاق مستند به عسر و حرج و به درخواست زوجه رجعی محسوب است یا یائنه؟..... ۱۳۱
- ۷۱- جواز احکام صادره طلاق در محاکم کشورهای خارجی و نحوه اجرای آن..... ۱۳۲
- ۷۲- ازدواج در ایام عده وفات..... ۱۳۴
- ۷۳- مطالبه نفقه ایام گذشته پس از صدور حکم طلاق..... ۱۳۵
- ۷۴- اعسار از پرداخت حقوق زوجه پس از صدور گواهی عدم امکان سازش..... ۱۳۶
- ۷۵- طلاق و استرداد هدایای مربوط به زوجین..... ۱۳۸
- ۷۶- قانون حاکم بر احوال شخصیه زن ایرانی..... ۱۴۱
- ۷۷- رجوع به عوض در طلاق خلع..... ۱۴۳
- ۷۸- تحقق وکالت در طلاق زوجه به استناد شرایط ضمن عقدنامه..... ۱۴۵
- ۷۹- محل سکونت زوجه در ایام عده..... ۱۴۶
- ۸۰- تفاوت حکم طلاق با گواهی عدم امکان سازش..... ۱۴۷
- ۸۱- طلاق حاکم در نکاح منقطع..... ۱۴۸
- ۸۲- در عقد موقت و منقطع چنانچه زوجه قصد طلاق را داشته باشد و ادامه زندگی برایش مقدور، نباشد، چگونه این قصد، برای او مقدور است؟..... ۱۴۹
- ۸۳- اعلامی بودن گواهی عدم امکان سازش..... ۱۵۰
- ۸۴- عطف به ماسبق شدن قوانین شکلی..... ۱۵۲
- ۸۵- تعیین داور برای زوج غایب..... ۱۵۴
- ۸۶- تعیین داور در طلاق حاکم..... ۱۵۶
- ۸۷- تعیین داور در طلاق به درخواست زوجه..... ۱۵۷
- ۸۸- بقای وکالت زوجه پس از اعمال وکالت..... ۱۵۸
- ۸۹- اعطای وکالت مطلق در طلاق..... ۱۶۱
- ۹۰- بار اثبات دعوا در مورد مدخوله یا غیر مدخوله بودن زوجه..... ۱۶۲
- ۹۱- قبول بذل در طلاق غیابی..... ۱۶۳
- ۹۲- عدم حضور زوج و اجرای طلاق..... ۱۶۴

- ۹۳- صدور گواهی عدم امکان سازش بدون ارجاع امر به داوری..... ۱۶۶
- ۹۴- حکم تفویض حضانت طفل مشترک در قبال مهریه..... ۱۶۷
- ۹۵- رجوع زوج بدون اطلاع زوجه، هم زمان با ازدواج مجدد زوجه..... ۱۶۹
- ۹۶- تکلیف دادگاه نسبت به وقوع طلاق های غیر رسمی..... ۱۷۱
- ۹۷- انصراف یکی از زوجین در طلاق توافقی..... ۱۷۳
- ۹۸- حق فسخ به لحاظ عدم وجود صفت خاص مبنای عقد نکاح در هر یک از زوجین... ۱۷۴
- ۹۹- فسخ نکاح قبل از صدور حکم حجر..... ۱۷۵
- ۱۰۰- آثار حقوقی رعایت تشریفات مذکور در قانون اصلاح پاره ای از مقررات طلاق در خصوص فسخ نکاح..... ۱۷۶
- ۱۰۱- ازدواج دوم زوج و گواهی عدم امکان سازش..... ۱۷۷
- ۱۰۲- طلاق در صورت عدم امکان اجبار زوج به پرداخت نفقه..... ۱۸۰
- ۱۰۳- اجرای صیغه طلاق و تأدیه حقوق شرعی و قانونی زوجه..... ۱۸۲
- ۱۰۴- عدم حضور زوج در دفترخانه جهت اجرای صیغه طلاق پس از صدور گواهی عدم امکان سازش..... ۱۸۳
- ۱۰۵- قابل تجدیدنظر بودن آرای صادره در مورد طلاق..... ۱۸۵
- ۱۰۶- حکم طلاق غیابی..... ۱۸۶
- ۱۰۷- اجرای حکم طلاق غیابی با اخذ تأمین..... ۱۹۰
- ۱۰۸- طلاق در صورت مجهول المکان بودن زوج..... ۱۹۱
- ۱۰۹- احوال شخصیه ایرانیان غیر شیعه در محاکم..... ۱۹۳
- ۱۱۰- طلاق با کراهت زوجه به واسطه عسر و حرج..... ۱۹۵
- ۱۱۱- رد یا بطلان دعوای طلاق به لحاظ عسر و حرج و طرح دعوای طلاق خلع..... ۱۹۸
- ۱۱۲- آثار وکالت در توکیل تفویضی به زوجه پس از حکم طلاق رجعی..... ۱۹۹
- ۱۱۳- آثار اعسار از پرداخت مهر و سایر حقوق زوجه پس از انقضای مهلت اعتبار گواهی عدم امکان سازش..... ۲۰۱
- ۱۱۴- تمایز حکم طلاق با گواهی عدم امکان سازش..... ۲۰۳
- ۱۱۵- صدور گواهی عدم امکان سازش به لحاظ عسر و حرج..... ۲۰۴
- ۱۱۶- ماهیت حقوقی نحلہ..... ۲۰۷

- ۱۱۷- استحقاق زوجه به اجرت‌المثل در غیر موارد طلاق ۲۱۰
- ۱۱۸- مطالبه اجرت‌المثل ایام زناشویی توسط پدر و مادر زوجه (مقتوله) ۲۱۱
- ۱۱۹- مدعی و منکر در اثبات شرایط بند الف تبصره ۶ ماده واحده مربوط به طلاق ۲۱۳
- ۱۲۰- مراد از اجبار به طلاق محکوم کردن زوج به طلاق است و در صورت امتناع زوج، حکم توسط حاکم یا نماینده او اجراء می‌شود ۲۱۵
- ۱۲۱- حکم طلاق همراه با پرداخت نفقه و جریمه تا آخر عمر و تنصیف دارایی که از دادگاه‌های خارج از کشور صادر می‌شود با قوانین ایران موافق نیست ۲۱۶
- ۱۲۲- حکم دادگاه مدنی خاص مبنی بر اجازه ثبت طلاق قابل تجدیدنظر است ۲۱۶
- ۱۲۳- صرف ترک خانواده موجب طلاق نیست ۲۱۷
- ۱۲۴- هرگاه تقاضای طلاق به استناد ماده ۱۱۳۰ قانون مدنی باشد دادگاه‌های خارجی صلاحیت رسیدگی به آن را ندارند ۲۱۷
- ۱۲۵- تعیین داوران در امر طلاق الزامی است و در صورت خودداری از معرفی داور، دادگاه برای ممتنع داور تعیین می‌کند ۲۱۸
- ۱۲۶- استفاده زوج از گواهی عدم امکان سازش توافقی بدون موافقت زوجه ممکن است ولی زوجه بدون موافقت زوج نمی‌تواند از آن استفاده کند ۲۱۹
- ۱۲۷- در صورت تحقق شرط وکالت، زوجه می‌تواند از وکالت مذکور استفاده کند ۲۲۰
- ۱۲۸- در مورد کارهایی که به عهده زوجه نیست و با عدم تبرع انجام می‌دهد مستحق دریافت اجرت‌المثل است ۲۲۱
- ۱۲۹- در صورت عدم معرفی داور دادگاه رأساً از بین افراد واجد شرایط اطفال به تعیین داور خواهد کرد ۲۲۲
- ۱۳۰- طلاق به علت عسر و حرج بائن است و چنانچه به وکالت صورت گیرد از لحاظ رجعی یا بائن بودن حکم طلاقی را دارد که موکل می‌دهد ۲۲۳
- ۱۳۱- در ازدواج موقت نیز در صورت احراز عسر و حرج می‌توان از ملاک ماده (۱۱۳۰) قانون مدنی استفاده کرد ۲۲۳
- ۱۳۲- در صورت وجود شرط فسخ برای زوج در موردی که زوجه فاقد بکارت است، پاره شدن آن به هر ترتیب که باشد سلب شرط نمی‌کند ۲۲۴
- ۱۳۳- محاسبه مهریه بر اساس شاخص بانک مرکزی موکول به تقاضای زوجه است ۲۲۵

- ۱۳۴- در صورت رجوع زوجه به مابذل در طلاق خلع، چنانچه زوج متقابلاً رجوع نکند، بعد از انقضای مدت عده زوجه حق ازدواج دارد..... ۲۲۶
- ۱۳۵- گواهی اسکان زوجه مطلقه رجعیه در خانه مشترک وقتی است که زوجه قبلاً در منزل مشترک بوده است..... ۲۲۷
- ۱۳۶- مادام که مهریه و نفقه زوجه پرداخت نشده ثبت طلاق مقدور نیست مگر زوج معسر بوده و دادگاه مهر را تقسیط کرده باشد..... ۲۲۷
- ۱۳۷- در طلاق رجعی، زوج حق دارد بدون حضور زوجه، نسبت به رجوع اقدام کند..... ۲۲۸
- ۱۳۸- حکم قطعی به طلاق مدت ندارد ولی گواهی قطعی شده عدم سازش دارای سه ماه مهلت است..... ۲۲۹
- ۱۳۹- شرط تصیف دارایی چنانچه به صورت شرط ضمن عقد در قبالة نکاحیه ذکر شده باشد آن است که طلاق ناشی از تخلف زن نباشد..... ۲۳۰
- ۱۴۰- طلاق فرع بر اثبات ازدواج است و اثبات ازدواج با اقرار طرفین نیز ممکن است..... ۲۳۱
- ۱۴۱- نشوز زوج در قوانین پیش بینی نشده در صورتی که از موارد عسر و حرج باشد می تواند تقاضای طلاق کند..... ۲۳۱
- ۱۴۲- در غیبت زوج، برای ثبت طلاق ارائه شناسنامه زوج از ناحیه زوجه ضرورت ندارد..... ۲۳۲
- ۱۴۳- همسر زوج مفقودالاثر با انقضای سه سال می تواند درخواست طلاق نماید..... ۲۳۳
- ۱۴۴- کراهت زوجه به تنهایی موجب عسر و حرج برای طلاق نیست مگر نفرت به حدی باشد که ادامه زوجیت برای زوجه میسر نباشد..... ۲۳۴

فصل بنام حضرت دوست

مقدمه

کتابی که در پیش رو دارید تحت عنوان «مجموعه پرسش و پاسخ‌های حقوقی پیرامون ازدواج و طلاق» در بردارنده سؤالات متعددی است که به مرور در مرحله دادرسی ذهن قضات محترم را به خود مشغول ساخته و در مجموعه نشست‌های قضایی و نظریات مشورتی اداره حقوقی با استدلال متقن حقوقی به آنها پاسخ داده شده است.

پاسخ‌های مذکور می‌تواند در مقام رسیدگی و دفاع راه‌گشا باشد.

این پرسش و پاسخ‌ها به‌طور پراکنده در مجموعه نشست‌های قضایی و نظریات مشورتی اداره حقوقی و روزنامه رسمی آمده که گردآوری آنها در یک مجموعه دسترسی قضات محترم، همکاران معزز و جامعه حقوقی را تسهیل می‌بخشد. با این انگیزه تلاش نمودم تا تمام پرسش و پاسخ‌های مربوط را در یک مجلد گردآوری نمایم.

گفتنی است این اثر شامل دو دفتر به ترتیب دفتر اول: قوانین مرتبط و دفتر دوم: سؤالات مربوط به ازدواج و طلاق همراه با پاسخ‌های آن می‌باشد. امید است این اثر مقبول افتد.

عاطفه زاهدی